

Virkningsomraade i ret betydelig Grad og for det andet at forlænge Amortisationstiden fra 45 til 60 Aar. Paa begge disse Punkter er jeg en bestemt Modstander af den Tendens, som Lovforslaget søger at virkeliggøre. Den Række af Begunstigelser, man har givet Husmandskreditforeningerne, forekommer mig at burde have en saa fast og snæver Begrænsning, som overhovedet gives kan, og vi er allerede begyndte at glide i den forkerte Retning i saa Henseende. Overhovedet, naar der gives saadanne Begunstigelser til Smaafolk, maa man passe paa, at det virkelig er de smaa, hvem disse Begunstigelser gives. Medens dette er den ene Side af Sagen, er den anden ikke mindre væsentlig, nemlig at Statens Forpligtelser paa en betænkelig Maade udvides. Det er jo saaledes, som der er blevet gjort opmærksom paa, og som bl. a. den ærede sidste Taler (Johannes Pedersen) dvælede ved, at Husmandskreditforeningsobligationerne er statsgaranterede. Med andre Ord, her foreligger faktisk en Forøgelse af Statsgælden. Vi vil efter min Formening i den Periode, vi nu træder ind i, komme under vanskeligere og vanskeligere Laaneforhold, og selv om det nu — heldigvis — er saa, at vor Laanepolitik foreløbig er afsluttet, og at det i Grunden skulde være saaledes, at den definitivt var ført til Ende for en længere Aarrække, er det jo ikke muligt for en Stat under de vanskelige Forhold, hvorunder man nu lever, paa Forhaand at slaa fast, at nu er vi komne til en vis Ligevægtstilstand. Destoværre kan særdeles let baade den ene og den anden Begivenhed tvinge os ud af vor nuværende finansielle Ligevægt og fordre den pludselige Optagelse af et stort Laan. I stigende Grad vil man i Udlandet se paa, hvor store den danske Stats Forpligtelser er. De er allerede ret betydelige i Forhold til Statens Formue, men navnlig ret betydelige i Forhold til den Gæld, som vi ogsaa privat har til Udlandet, som Danmark som Erhvervs-samfund har til Udlandet. Det kan som Følge deraf have sine Betænkeligheder at skride til hvilke som helst Udvidelser af disse Forpligtelser, naar der ikke er tvungende Grunde dertil, hvilke forekommer mig saa langt fra at foreligge i dette Tilfælde, som snarere Grundene taler imod.

Men endnu mere afgørende er mine Betænkeligheder ved Lovforslagets andet Princip, nemlig Forlængelsen af Amortisationstiden fra 45 til 60 Aar. Det er efter min Formening et overordentlig skæbnesvangert Princip, man her knæsætter. Det er skæbnesvangert, at vi overhovedet er

gaaede ind paa dette Princip at forlænge Amortisationstiden for Kreditforeningerne, det rigtige vilde efter min Formening være at gaa i den stik modsatte Retning. Hvad er overhovedet Meningen med Indførelsen af denne Amortisation, denne jævne aarlige Afbetaling, saaledes som den oprindelig i 1850 blev gennemført? Ja, det, man den Gang tog Sigte paa, var, at den Gæld, der saaledes blev optaget i en Landejendom, skulde være betalt tilbage i Løbet af saa mange Aar, som normalt vil svare til et Menneskes Levetid, med andre Ord, det skulde være saaledes, at ved Ejendoms-skifte, Generation efter Generation, gik Ejendommen stadig væk over til den nye Ejer kvit og frit. Hvor skæbnesvangert langt fra denne sunde og naturlige Tanke, som laa til Grund for Reformerne i Midten af forrige Aarhundrede, har Udviklingen nu ikke ført os? Den er i Færd med at føre os ind i et Stadium, hvor det gamle stolte Ord om fri Jord i fri Mands Haand mere og mere er ensbetydende med en Illusion, hvor Ejendomsværdien er mobiliseret i stigende Grad og føres over paa andre Samfundsklassers Hænder og ved det store Obligations-salg, hvoraf det, der sælges til Udlandet, for en ikke uvæsentlig Del falder paa statsgaranterede Obligationer, oven i Købet overføres til udenlandske Obligationsejere, som saaledes i stigende Grad kommer til at eje dansk Jord. I Stedet for, at man saa vidt muligt skulde opmuntre hver enkelt af de landbrugsdrivende Mænd til at komme ud af deres Gæld og komme til at staa som virkelige Ejere, helt og holdent, af Jorden, arbejder man i stigende Grad gennem en Forlængelse af Amortisationstiden, gennem Hypotekforeninger o. s. v., o. s. v., i stik modsat Retning, saaledes at Ejeren i mindre og mindre Grad bliver andet end en ren formel Ejer, og det betyder faktisk, at Udbyttet af Landejendommene paa denne Maade i Virkeligheden føres hen til helt andre Samfundsklasser, og at den danske Jord i stigende Grad bliver pantsat til udenlandske Kreditorer.

Nu var der imidlertid et Omraade, hvor man havde en Amortisationstid, der dog var nogenledes rimelig, men ogsaa kun nogenledes; thi en Amortisationstid, der er meget længere end 25, 28, 30 Aar, saaledes som den oprindelig var for Kreditforeningslaan, er efter min Mening ubetimelig. Men nu vil man altsaa indrette det saaledes, at Husmændene ogsaa kan sige Farvel til nogen Sinde i en Mands Levetid at blive Ejer af deres Jord. Nu vil man ogsaa for den lille jordejendomsbesiddende Stand ind-